

Облік і звітність на харчових підприємствах. Кандидат економічних наук, доцент Чебан Ю.Ю.

МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ОБЛІКОВО-ФІНАНСОВИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор
Дмитро БАБЕНКО
«26» 06 2024 р.

Гарант освітньої програми
Олена ПЕТРОВА
«25» 06 2024 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Облік і звітність на харчових підприємствах»

Галузь знань 18 «Виробництво та технології»
Спеціальність 181 «Харчові технології»
Освітньо-професійна програма підготовки здобувачів вищої освіти «Харчові технології», затверджена вченою радою університету 30.03.2021 року, протокол №8.

Освітній ступінь Бакалавр
Семестр 7
Форма здобуття освіти денна
Викладач Чебан Юлія Юріївна, кандидат економічних наук, доцент,
heban@mnaun.edu.ua

Розглянуто на засіданні кафедри обліку і оподаткування
Протокол №12 від 20.06.2024 року
Завідувач кафедри д-р екон. наук, професор Марина ДУБІНІНА
Схвалено науково-методичною комісією обліково-фінансового факультету
Протокол №12 від 24.06.2024 року
Голова науково-методичної комісії канд. екон. наук, доцент Юлія ЧЕБАН
Схвалено на засіданні вченої ради факультету ТВППТБ
Протокол №13 від 25.06.2024 року
Голова вченої ради д-р с.-г. наук, професор Михайло ГИЛЬ

Миколаїв
2024

1. Призначення навчальної дисципліни.

Під час здобуття освіти за спеціальністю 181 «Харчові технології» вивчення та засвоєння дисципліни «Облік і звітність на харчових підприємствах» є доцільним, оскільки передбачає можливість аналізу та корегування діяльності підприємства з метою підвищення ефективності його діяльності. Маючи у своєму складі теоретичні основи обліку і звітності, взаємозв'язок особливостей виробництва на підприємствах галузі та фінансового обліку, особливості калькулювання виготовленої продукції стає основою для впровадження сучасних систем менеджменту. Поглиблення знань у сфері документообороту, звітності та особливостей калькулювання собівартості продукції є важливим для фахівців зазначеної спеціальності.

2. Мета навчальної дисципліни.

Метою дисципліни «Облік і звітність на харчових підприємствах» є здобуття майбутніми бакалаврами з харчових технологій знань щодо організації і ведення обліку активів (запасів як сировини, основних засобів в частині амортизаційних відрахувань, заробітної плати та соціальних відрахувань як статей витрат під час формування собівартості виробленої продукції), зобов'язань та витрат діяльності підприємств харчової промисловості та їх звітного відображення задля формування у здобувачів вищої освіти сучасного економічного мислення і комплексного розуміння питань управління господарсько-фінансовою діяльністю підприємств харчування та оволодіння навичками їх практичного вирішення для підвищення ефективності виробництва, а також впровадження сучасних систем менеджменту.

Завдання дисципліни: оволодіння студентами організаційними і методичними прийомами обліку і звітного відображення господарської та фінансової діяльності підприємств. Об'єктом дисципліни є процеси обліку активів, витрат та зобов'язань підприємств. Предметом дисципліни є об'єкти обліку; способи оцінки об'єкту; загальноприйняті облікові принципи; облікові процедури; облік окремих видів господарських операцій підприємств; звітність.

3. Компетентності.

До системи *компетентностей* належать:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми технічного і технологічного характеру, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов у виробничих умовах підприємств харчової промисловості та у процесі навчання, що передбачає застосування теоретичних основ та методів харчових технологій.

ЗК 01. Знання і розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК 05. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.

ФК 20. Здатність укладати ділову документацію та проводити технологічні та економічні розрахунки.

ФК 27. Здатність підвищувати ефективність виробництва, впроваджувати сучасні системи менеджменту

4. Програмні результати навчання:

ПРН 04. Проводити пошук та обробку науково-технічної інформації з різних джерел та застосовувати її для вирішення конкретних технічних і технологічних завдань.

ПРН 15. Впроваджувати сучасні системи менеджменту підприємства

ПРН 23. Мати навички з організації роботи окремих виробничих підрозділів підприємства та координування їх діяльності.

5. Опис навчальної дисципліни.

Галузь знань 18 «Виробництво та технології». Спеціальність 181 «Харчові технології». Освітній ступінь – «Бакалавр». Вибіркова дисципліна. Семестр – 7. Кількість кредитів ECTS – 4,0. Кількість модулів – 1. Кількість змістових модулів – 3.

Види освітньої діяльності та види занять, обсяг годин: загальна кількість годин – 120 год; лекції – 30 год.; практичні заняття – 30 год.; самостійна робота – 60 год. Форма підсумкового контрольного заходу – залік.

Календарний план

(проведення занять здійснюється відповідно до графіку освітнього процесу)

№ з/п	Найменування тем	Розподіл навчального часу, годин		
		ЛК	ПЗ	СР
1	Сутність бухгалтерського обліку, його принципи та об'єкти	1	1	2
2	Метод бухгалтерського обліку	1	1	2
3	Організація ведення обліку та документообороту на підприємствах	2	2	4
4	Облік основних засобів	2	2	4
5	Облік грошових коштів.	1	1	2
6	Облік дебіторської заборгованості	1	1	2
7	Облік сировини, продукції та тари. Ціноутворення.	2	2	4
8	Звітність матеріально-відповідальних осіб та інвентаризація	2	2	4
9	Облік розрахунків за виплатами працівникам та соціального страхування	2	2	4
10	Облік зобов'язань під час постачання сировини	2	2	4
11	Вплив особливостей виробництва на харчових підприємствах на побудову обліку витрат. Облік витрат за основними господарськими процесами.	2	2	4
12	Облік витрат на виробництво та особливості калькулювання продукції	2	2	4
13	Облік витрат і калькулювання собівартості продукції в окремих підгалузях харчової промисловості	6	6	12
14	Облік доходів, витрат та фінансових результатів	1	1	2
15	Призначення та види звітності	1	1	2
16	Звітність під час виробництва продукції	2	2	4
Всього		30	30	60

Передбачено проведення ділової гри з теми «Інвентаризація» та підготовка індивідуальних завдань з цієї теми. Здобувачам вищої освіти також пропонується участь у заходах неформальної освіти.

6. Порядок та критерії оцінювання.

Оцінювання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у Миколаївському національному аграрному університеті, Положення про порядок оцінювання здобувачів вищої освіти у Миколаївському національному аграрному університеті. Поточний контроль знань та вмінь здобувачів вищої освіти з дисципліни «Облік і звітність на харчових підприємствах» складається з графічного диктанту з кожної теми; контролю за вирішенням практичних завдань на занятті та опитування; контрольної роботи; самостійної роботи; перевірки виконання індивідуальних завдань та завдань, винесених на самостійне обов'язкове опрацювання, перевірки підсумкового тестування.

Підсумковий контроль знань та вмінь здобувачів вищої освіти з дисципліни «Облік і звітність на харчових підприємствах» відбувається у формі заліку. Для здобувачів, які виявили бажання складати залік, передбачено виконання залікового завдання.

Порядок зарахування пропущених занять відбувається за затвердженим графіком шляхом виконання практичного завдання самостійно (або після індивідуальної консультації викладача) та захисту виконаного завдання, а також усної відповіді на графічний диктант. Якщо на практичному занятті була контрольна або самостійна робота, здобувач вищої освіти має зробити її у присутності викладача.

Матеріал, який виноситься для обов'язкового самостійного опрацювання, здобувачі вищої освіти вивчають у вільний від занять час. Самостійна робота в обсязі 60 години складається з вивчення матеріалу за допомогою конспектів лекцій, підручників, допоміжної літератури, законодавчо-нормативної бази, а також підготовки до практичних занять і виконання окреслених завдань. Завдання, які винесено на самостійне опрацювання, мають бути захищені та оцінені. Оцінка входить у 60-100 балів.

Поточний і підсумковий контроль знань здобувачів вищої освіти					
Форма контролю	Кількість заходів	Оцінка		Сума	
		min	max	min	max
Аудиторна робота, зокрема: графічний диктант	16	1	1	16	16
опитування, вирішення практичних завдань	14	1	1	14	14
	1	1	2	1	2
самостійна робота	1	2	5	2	5
контрольна робота	1	2	7	2	7
Захист робіт, які винесені на самостійне опрацювання	16	1	2	16	32

Облік і звітність на харчових підприємствах. Кандидат економічних наук, доцент Чебан Ю.Ю.

Індивідуальне завдання	3	2	6	6	18	
Підсумкове тестування	1	3	6	3	6	
Поточний контроль					60	100
Підсумковий контроль (залік)					10	20
Всього по навчальній дисципліні					60	100
Участь у заходах неформальної освіти за наявності документального підтвердження					3	5
Індивідуальне завдання					1	8

Індивідуальна робота здобувачів вищої освіти запропонована для тих здобувачів вищої освіти, які мають на меті отримати більшу кількість балів у результаті кращого засвоєння дисципліни завдяки виконанню індивідуальних завдань.

Для здобувачів вищої освіти, які мають на меті отримати більшу кількість балів	Оцінка в балах
Створення презентаційних матеріалів, зокрема англійською мовою	3 (8)
Формування інформації щодо тем дисципліни з різних джерел	5
Вирішення додаткового індивідуального завдання підвищеної складності	7
Формування файлу з первинними документами	5
Проаналізувати законодавчо-нормативну базу з окресленого питання	1
Скласти глосарій термінів з відповідної теми	1
Підготувати інформацію щодо особливостей проведення інвентаризації на підприємстві харчової промисловості відповідної підгалузі	7
Заходи неформальної освіти (тренінги, семінари, вебінари, курси тощо)	Зарахування відповідної теми з дисципліни та її оцінка в балах

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти, та шкала оцінювання – залік

Сума балів за всі види освітньої діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 - 100	A	зараховано
82 - 89	B	
75 - 81	C	
64 - 74	D	
60 - 63	E	
35 - 59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0 - 34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7. Політика курсу.

Політика курсу визначається системою вимог, які висуваються до здобувачів вищої освіти під час вивчення дисципліни та ґрунтуються до триманні правил академічної доброчесності та корпоративної етики. До здобувача вищої освіти висуваються наступні вимоги: виконання мінімального обсягу всіх передбачених завдань; відпрацювання всіх пропущених (з причини або без) занять за графіком відпрацювань у дні консультацій викладача https://www.mnau.edu.ua/faculty-off/kaf-oblik/#header_graf ; дотримання принципів академічної доброчесності; недопущення плагіату; активна участь у роботі на занятті; наявність для роботи на практичному занятті передбачених практичних завдань, які розміщено у СДН Moodle; обов'язкова участь в усіх видах поточного контролю. Враховуються активність здобувачів щодо використання інформаційних технологій та інновацій у підготовці до занять, використання можливостей участі у науковій роботі та неформальній освіті.

Стягнення за порушення принципів академічної доброчесності під час навчання та проходження підсумкового контролю (плагіат, фальсифікація, списування тощо): повторний контроль; зниження оцінки; попередження адміністрації факультету.

8. Інформаційні джерела.

1. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [Електронний ресурс] : наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291 URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

2. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : наказ Міністерства фінансів України від 31 березня 1999 р. № 87 URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

3. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : закон України від 16 липня 1999 р. № 996-XIV URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

4. Про затвердження Методичних рекомендацій з формування собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості : наказ Міністерства промислової політики України від 09.07.2007 № 373 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0373581-07#Text>

5. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо впровадження національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку у сфері громадського харчування і побутових послуг, гармонізованих з міжнародними стандартами : наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 17.06.2003 N 157. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0157569-03#Text>

6. Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку та Інструкції про його застосування : наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291 URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

7. Про затвердження Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку : наказ Міністерства фінансів України від 24.05.95 № 88

Облік і звітність на харчових підприємствах. Кандидат економічних наук, доцент Чебан Ю.Ю.

URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 01.05.2020).

8. Верховна Рада України URL: www.rada.gov.ua

9. Кабінет Міністрів України URL: www.kmu.gov.ua

10. Міністерство фінансів України URL: www.minfin.gov.ua

11. Міністерство економіки України. URL: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>

12. Миколаївський національний аграрний університет URL: <http://oblik.mnau.edu.ua/>

13. Перчук О.В., Усатенко Н.Ф., Джетере О.С. Харчові технології: технологічні розрахунки, облік і звітність у галузі навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 015 Професійна освіта (Харчові технології)». Переяслав-Хмельницький: Київ обл.): 2019 рік 196 с.

9. Інтеграція здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами.

В університеті вхід облаштовано пандусом. Є кнопка виклику чергового. Є відповідальні особи, які організують освітній процес (декан, заступники декана, куратор).

Можливість дистанційного (або очно-дистанційного) навчання через:

- систему Moodle (<https://moodle.mnau.edu.ua/course/view.php?id=2736> – лекційний матеріал, практичні завдання, завдання на самостійне опрацювання);

- платформу онлайн-занять Zoom – для проведення індивідуальних практичних занять, консультацій тощо;

- електронний репозитарій МНАУ – для використання інформаційних матеріалів (<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/2457>);

- аудіо- та відеоповідомлення з лекційним матеріалом, поясненням особливостей завдань та напрямками їх виконання тощо;

- спілкування через електронну пошту (cheban200180@ukr.net ; heban@mnau.edu.ua) та телефонний зв'язок;

- залучення до освітньо-наукових заходів в онлайн-режимі;

- індивідуальний підхід до викладення матеріалу навчальної дисципліни;

- можливість залучення до освітнього процесу куратора академічної групи та людини, яка знаходиться поряд з здобувачем вищої освіти з особливими освітніми потребами (батьки, сестра, брат та інших).

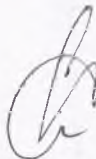
10. Доступ до матеріалів навчання.

Робочу програму дисципліни, її силабус та навчально-методичне забезпечення дисципліни викладено на офіційному сайті Миколаївського національного аграрного університету.

<https://moodle.mnau.edu.ua/course/view.php?id=2736>

Силабус навчальної дисципліни розроблено

доцентом кафедри обліку і оподаткування

Юлія ЧЕБАН

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ОБЛКОВО-ФІНАНСОВИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ОБЛКУ І ОПОДАТКУВАННЯ

«Погоджено»
Декан факультету ТВПГГСБ
Михайло ГИЛЬ
« 25 » 06 2024 р.

«Затверджую»
Перший проректор
Дмитро БАБЕНКО
« 28 » 06 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОБЛК І ЗВІТНІСТЬ НА ХАРЧОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ
освітньо-професійна програма підготовки здобувачів вищої освіти «Харчові
технології» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня 4-го року денної форми
здобуття освіти
на 2024-2025 навчальний рік

Освітній ступінь – Бакалавр
Галузь знань – 18 «Виробництво та технології»
Спеціальність – 181 «Харчові технології»
Мова викладання – українська

Миколаїв
2024

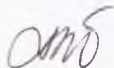

Робоча програма відповідає меті та особливостям освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти «Харчові технології», затвердженої вченою радою Миколаївського національного аграрного університету від 30.03.2021 року (протокол №8).

Розробник програми: канд. екон. наук, доцент Чебан Ю.Ю., Миколаївський національний аграрний університет

Програма розглянута на засіданні кафедри обліку і оподаткування МНАУ, протокол №12 від 20.06.2024 року.

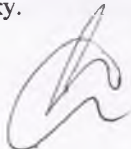
Завідувач кафедри
д-р екон. наук, професор

Марина ДУБІНІНА

Схвалено науково-методичною комісією обліково-фінансового факультету МНАУ, протокол № 12 від 21.06.2024 року.

Голова науково-методичної комісії
канд. екон. наук, доцент

Юлія ЧЕБАН

1. АНОТАЦІЯ

Під час здобуття освіти за спеціальністю 181 «Харчові технології» вивчення та засвоєння дисципліни «Облік і звітність на харчових підприємствах» є доцільним, оскільки передбачає можливість аналізу та корегування діяльності підприємства з метою підвищення ефективності його діяльності. Маючи у своєму складі теоретичні основи обліку і звітності, взаємозв'язок особливостей виробництва на підприємствах галузі та фінансового обліку, особливості калькулювання виготовленої продукції стає основою для впровадження сучасних систем менеджменту. Поглиблення знань у сфері документообороту, звітності та особливостей калькулювання собівартості продукції є важливим для фахівців зазначеної спеціальності.

Метою дисципліни «Облік і звітність на харчових підприємствах» є здобуття майбутніми бакалаврами з харчових технологій знань щодо організації і ведення обліку активів (запасів як сировини, основних засобів в частині амортизаційних відрахувань, заробітної плати та соціальних відрахувань як статей витрат під час формування собівартості виробленої продукції), зобов'язань та витрат діяльності підприємств харчової промисловості та їх звітного відображення задля формування у здобувачів вищої освіти сучасного економічного мислення і комплексного розуміння питань управління господарсько-фінансовою діяльністю підприємств харчування та оволодіння навичками їх практичного вирішення для підвищення ефективності виробництва, а також впровадження сучасних систем менеджменту.

SUMMARY

During education in the specialty 181 «Food Technology» study and mastering the discipline «Accounting and reporting in food enterprises» is appropriate because it provides the ability to analyze and adjust the activities of the enterprise to improve the efficiency of its activities. Having in its structure the theoretical bases of the account and the reporting, interrelation of features of manufacture at the enterprises of branch and financial accounting, features of calculation of the made production becomes a basis for introduction of modern management systems. Deepening knowledge in the field of document management, reporting and features of calculating the cost of production is important for professionals in this specialty.

The purpose of the discipline «Accounting and reporting in food companies» is to obtain future bachelors in food technology knowledge of the organization and accounting of assets (stocks as raw materials, fixed assets in terms of depreciation, wages and social contributions as cost items in the cost of production), liabilities and costs of food industry enterprises and their reporting for the formation of higher education of modern economic thinking and comprehensive understanding of management of economic and financial activities of food enterprises and mastering the skills of their practical solution to improve production efficiency and implementation of modern management systems.

2. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ «ОБЛІК І ЗВІТНІСТЬ НА ХАРЧОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ»

Галузь знань **18 «Виробництво та технології»**

Спеціальність **181 «Харчові технології»**

Освітній ступінь – **Бакалавр**

Обов'язкова (вибіркова) компонента **вибіркова**

Семестр – **VII**

Кількість кредитів ECTS – **4,0**

Кількість модулів – **1**

Кількість змістових модулів – **3**

Загальна кількість годин – **120**

Види освітньої діяльності та види навчальних занять, обсяг годин та кредитів:

Лекції – **30 год. / 1,0 кредит ECTS**

Практичні заняття – **30 год. / 1,0 кредит ECTS**

Самостійна робота – **60 год. / 2,0 кредитів ECTS**

Форми підсумкового контрольного заходу – **залік.**

У процесі вивчення дисципліни застосовуються інноваційні педагогічні технології, а саме цілеспрямований системний набір прийомів, засобів організації навчальної діяльності, що охоплює весь процес навчання від визначення мети до одержання результатів: комп'ютерні презентації, тестові програми, система дистанційної освіти Moodle, технології JeetSi, вбудовані в курс на платформі Moodle, ZOOM та інші.

Якісні зміни до робочої програми:

У 2023-2024 н.р. дисципліна не була обраною, не читалася. У 2024 р. порівняно з попередньою робочою програмою – розширено самостійну роботу, відповідно, перерозподілено оцінку за неї, скориговано її вид. Заплановано онлайн-екскурсію на підприємство харчової промисловості із залученням до екскурсії зав. складом та бухгалтера підприємства. До самостійної роботи включено написання доповіді на запропоновані питання за змістом екскурсії.

Підстава: результати спілкування з роботодавцями.

Передбачені неформальні освітні заходи. Здобувачам пропонуються протягом вивчення дисципліни: індивідуальні завдання, участь у грі «Інвентаризація», участь у вебінарах та семінарах, участь у відкритих лекціях, які проводять поза межами навчального процесу тощо. Здобувач має право самостійно обирати напрям і вид неформальних освітніх заходів. Оцінка їхніх результатів відбувається за наявності документального підтвердження (сертифікат, свідоцтво, скріншот, програма, запрошення тощо). Перезарахування дисципліни або окремих тем відбувається за бажання здобувача на підставі нормативної внутрішньої документації та Положень МНАУ.

Передбачені інформальні заходи освіти. Передбачається, що здобувач у ході життєвого досвіду має застосовувати здобуті знання та результати,

наприклад, вивчаючи наступну тему чи готуючись до всіх видів робіт. І навпаки – здобувачі використовують життєві приклади для трансформації їх в освітній процес, зокрема щодо обліку.

Можливості набуття програмних результатів в умовах інклюзивної освіти. В університеті вхід облаштовано пандусом. Є кнопка виклику чергового. Є відповідальні особи, які організують освітній процес (декан, заступники декана, куратор).

Можливість дистанційного (або очно-дистанційного) навчання через:

- систему Moodle (<https://moodle.mnau.edu.ua/course/view.php?id=2736>– лекційний матеріал, практичні завдання, завдання на самостійне опрацювання);
- платформу онлайн-занять Zoom – для проведення індивідуальних практичних занять, консультацій тощо;
- електронний репозитарій МНАУ – для використання інформаційних матеріалів (<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/2457>);
- аудіо- та відеоповідомлення з лекційним матеріалом, поясненням особливостей завдань та напрямками їх виконання тощо;
- спілкування через електронну пошту (cheban200180@ukr.net ; heban@mnau.edu.ua) та телефонний зв'язок;
- залучення до освітньо-наукових заходів в онлайн-режимі;
- індивідуальний підхід до викладення матеріалу навчальної дисципліни;
- можливість залучення до освітнього процесу куратора академічної групи та людини, яка знаходиться поряд з здобувачем вищої освіти з особливими освітніми потребами (батьки, сестра, брат та інших).

Мовна підготовка. Дисципліна викладається українською мовою. Водночас, з кожної теми виділено ключові слова, які здобувачі вивчають англійською мовою. Здобувачі мають можливість брати участь у вебінарах та наукових заходах англійською мовою.

Форми навчання. Денна (дистанційна, змішана – за наказом по університету, наприклад у зв'язку із дотриманням карантинних заходів). Освітній процес реалізується у таких формах: навчальні заняття (лекційні заняття, практичні заняття, консультації), індивідуальні завдання, самостійна робота, контрольні заходи.

Методи навчання. Основними, які використовуються від час викладання і вивчення дисципліни, є: інтерактивні, кейс-метод, метод прес-формули, наочні методи, практичні методи, творчі методи, методи контролю та самоконтролю (графічний диктант та інші), дослідницькі та інші.

У процесі навчання всі учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності – сукупності етичних принципів та визначених правил провадження освітньої та наукової діяльності, які є обов'язковими для всіх учасників такої діяльності та мають на меті забезпечувати довіру до результатів навчання та наукової діяльності, з урахуванням вимог Закону України «Про вищу освіту», «Про освіту», методичних рекомендацій Міністерства освіти і науки України для закладів вищої освіти з

підтримки принципів академічної доброчесності, Кодексу академічної доброчесності у Миколаївському національному аграрному університеті та інших документів.

Усі академічні тексти (освітні та наукові) здобувачів вищої освіти обов'язково перевіряються щодо їх відповідності принципам академічної доброчесності, у т. ч. за допомогою програми Unicheck.

Дотримання вимог академічної доброчесності для здобувачів освіти

Здобувачі освіти зобов'язані виконувати вступні, навчальні, контрольні та інші види завдань самостійно. Самостійність у виконанні завдання означає, що воно має бути виконане:

1) для індивідуальних завдань – особисто здобувачем, а для групових завдань – лише визначеною групою здобувачів, без втручання інших осіб, під керівництвом та контролем викладачів, що визначені як керівники, та затверджені відповідно до нормативної документації закладу вищої освіти з урахуванням індивідуальних потреб і можливостей осіб з особливими освітніми потребами;

2) якщо умови або характер завдання передбачають обмеження у можливих джерелах інформації – без використання недозволених джерел інформації.

Здобувачі вищої освіти зобов'язані поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм.

Дотримання вимог академічної доброчесності під час оцінювання

Оцінювання у сфері вищої освіти і науки відповідає вимогам об'єктивності, валідності та справедливості. Оцінювання є об'єктивним, якщо воно ґрунтується на заздалегідь визначених критеріях. Оцінювання є валідним, якщо воно здійснюється відповідно до критеріїв, що визначаються законодавством України та суб'єктом внутрішнього забезпечення якості освіти. Оцінювання є справедливим, якщо воно проводиться за відсутності конфлікту інтересів, дискримінації та неправомірного впливу на оцінювача.

3. МЕТА, ЗАВДАННЯ, ОБ'ЄКТ, ПРЕДМЕТ ДИСЦИПЛІНИ

Метою дисципліни «Облік і звітність на харчових підприємствах» є здобуття майбутніми бакалаврами з харчових технологій знань щодо організації і ведення обліку активів (запасів як сировини, основних засобів в частині амортизаційних відрахувань, заробітної плати та соціальних відрахувань як статей витрат під час формування собівартості виробленої продукції), зобов'язань та витрат діяльності підприємств харчової промисловості та їх звітного відображення задля формування у здобувачів вищої освіти сучасного економічного мислення і комплексного розуміння питань управління господарсько-фінансовою діяльністю підприємств харчування та оволодіння навичками їх практичного вирішення для підвищення ефективності виробництва, а також впровадження сучасних систем менеджменту.

Завдання дисципліни: оволодіння студентами організаційними і методичними прийомами обліку і звітного відображення господарської та фінансової діяльності підприємств.

Об'єктом дисципліни є процеси обліку активів, витрат та зобов'язань підприємств.

Предметом дисципліни є об'єкти обліку; способи оцінки об'єкту; загальноприйняті облікові принципи; облікові процедури; облік окремих видів господарських операцій підприємств; звітність.

До системи *компетентностей* належать:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми технічного і технологічного характеру, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов у виробничих умовах підприємств харчової промисловості та у процесі навчання, що передбачає застосування теоретичних основ та методів харчових технологій.

ЗК 01. Знання і розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК 05. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.

ФК 20. Здатність укладати ділову документацію та проводити технологічні та економічні розрахунки.

ФК 27. Здатність підвищувати ефективність виробництва, впроваджувати сучасні системи менеджменту

Програмні результати навчання.

ПРН 04. Проводити пошук та обробку науковотехнічної інформації з різних джерел та застосовувати її для вирішення конкретних технічних і технологічних завдань.

ПРН 15. Впроваджувати сучасні системи менеджменту підприємства

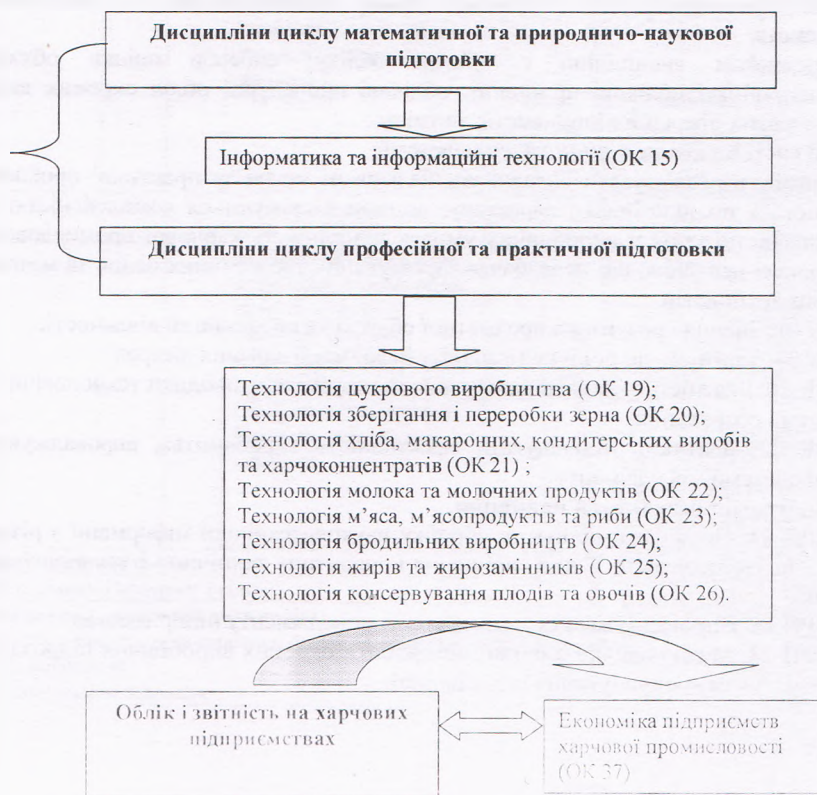
ПРН 23. Мати навички з організації роботи окремих виробничих підрозділів підприємства та координування їх діяльності.

4. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Здобувачі вищої освіти вже мають володіти базовими знаннями та компетентностями з окремих дисциплін, які заплановані до вивчення освітньо-професійною програмою підготовки здобувачів вищої освіти «Харчові технології».

До переліку дисциплін, які мають бути вивчені раніше, належать: Інформатика та інформаційні технології (ОК 15); дисципліни з вивчення технології виробництва продукції на підприємствах харчової промисловості (ОК 19 - ОК26); Менеджмент і маркетинг харчових продуктів (ОК 34); Економіка підприємств харчової промисловості (ОК 37).

5. МІСЦЕ ДИСЦИПЛІНИ У СТРУКТУРІ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

6. СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль		Теми		Обсяги годин			
№	назва	№	назва	ЛЗ	ПЗ	СР	Разом
1	Теоретичні основи обліку	1	Сутність бухгалтерського обліку, його принципи та об'єкти	1	1	2	4
		2	Метод бухгалтерського обліку	1	1	2	4
		3	Організація ведення обліку та документообороту на підприємствах	2	2	4	8
Всього за змістовий модуль 1				4	4	8	16
2	Особливості обліку на харчових підприємствах	1	Облік основних засобів	2	2	4	8
		2	Облік грошових коштів.	1	1	2	4
		3	Облік дебіторської заборгованості	1	1	2	4
		4	Облік сировини, продукції та тари. Ціноутворення.	2	2	4	8
		5	Звітність матеріально-відповідальних осіб та інвентаризація	2	2	4	8
		6	Облік розрахунків за виплатами працівникам та соціального страхування	2	2	4	8
		7	Облік зобов'язань під час постачання сировини	2	2	4	8
		8	Вплив особливостей виробництва на харчових підприємствах на побудову обліку витрат. Облік витрат за основними господарськими процесами.	2	2	4	8
		9	Облік витрат на виробництво та особливості калькулювання продукції	2	2	4	8
		10	Облік витрат і калькулювання собівартості продукції в окремих підгалузях харчової промисловості	6	6	12	24
Всього за змістовий модуль 2				22	22	44	88
3	Звітність на харчових підприємствах	1	Облік доходів, витрат та фінансових результатів	1	1	2	4
		2	Призначення та види звітності	1	1	2	4
		3	Звітність під час виробництва продукції	2	2	4	8
Всього за змістовий модуль 3				4	4	8	16
Всього годин по навчальній дисципліні				30	30	60	120

7. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

7.1 Загальний розподіл годин і кредитів

Назва змістового модуля	Кількість годин і кредитів		
	години	кредити	%
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи обліку	16	0,53	13,3
Змістовий модуль 2. Особливості обліку на харчових підприємствах	88	2,94	73,4
Змістовий модуль 3. Звітність на харчових підприємствах	16	0,53	13,3
Всього	120	4,0	100,0

7.2 Склад, обсяг і терміни виконання змістових модулів

Назва змістового модуля	Кількість годин	Термін виконання, тиждень
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи обліку	16	1-3
Змістовий модуль 2. Особливості обліку на харчових підприємствах	88	4-13
Змістовий модуль 3. Звітність на харчових підприємствах	16	14-15
Всього	120	X

7.3 Вид, перелік та короткий зміст лекцій

Лекційне заняття 1. Сутність бухгалтерського обліку, його принципи та об'єкти. Метод бухгалтерського обліку.

Бухгалтерський облік як інформаційна база управління підприємством; поняття бухгалтерського обліку, принципи, види та завдання; предмет та об'єкти бухгалтерського обліку.

Key words: accounting, information, user, principles, functions, purpose, tasks (бухгалтерський облік, інформація, користувач, принципи, функції, мета, завдання).

Поняття методу бухгалтерського обліку; бухгалтерські рахунки: їх побудова та класифікація; бухгалтерський баланс: значення, структура та зміст; принцип подвійного запису; інвентаризація як елемент методу бухгалтерського обліку.

Key words: method of accounting, account, balance, double entry, inventory (метод бухгалтерського обліку, рахунок, баланс, подвійний запис, інвентаризація).

Лекційне заняття 2. Організація ведення обліку та документообороту на підприємствах.

Організація і види обліку. Облікова політика. Організація первинного обліку на підприємстві. Оперативно - технічний облік. Статистичний облік. Фінансовий облік. Документооборот на підприємствах галузі. Організація документообороту.

Key words: accounting, organization of accounting, primary accounting, synthetic accounting, analytical accounting, statistical accounting, document, document flow (облік, організація обліку, первинний облік, синтетичний облік, аналітичний облік, статистичний облік, документ, документооборот).

Лекційне заняття 3. Облік основних засобів

Економічний зміст і завдання обліку основних засобів; класифікація основних засобів; види основних засобів на підприємствах харчової промисловості; оцінка основних засобів; облік надходження основних засобів; облік вибуття та ремонту основних засобів; синтетичний і аналітичний облік основних засобів; інвентаризація основних засобів; амортизація як економічна категорія та стаття витрат на виробництво продукції; облік зносу необоротних активів.

Key words: fixed assets, valuation, income, disposal, operation, depreciation, depreciation (основні засоби, оцінка, надходження, вибуття, експлуатація, амортизація, знос).

Лекційне заняття 4. Облік грошових коштів

Законодавче регулювання готівкового обігу і грошових коштів на рахунках в банках; документальне оформлення касових операцій; синтетичний облік касових операцій; порядок відкриття рахунків в банку; виписки банку та їх обробіток; облік операцій на рахунках в банку; облік операцій в іноземній валюті; облік інших коштів.

Key words: cash, cash register, bank account, bank statement, cash document, (готівка, каса, рахунок в банку, виписка банку, касовий документ).

Лекційне заняття 5. Облік дебіторської заборгованості.

Економічний зміст та організація обліку розрахункових операцій; вплив дебіторської заборгованості на фінансово-економічний стан підприємства; основні дебітори підприємств харчової промисловості; облік розрахунків з покупцями та замовниками; облік розрахунків з підзвітними особами; облік розрахунків з відшкодуванням матеріальних втрат; виставлення претензії та дебіторська заборгованість за претензіями.

Key words: settlements, settlement operations, buyers, customers, accountable persons, debtor, debt (розрахунки, розрахункові операції, покупці, замовники, підзвітні особи, дебітор, борг).

Лекційне заняття 6. Облік сировини, продукції та тари. Ціноутворення.

Виробничі запаси як стаття витрат на виробництво продукції; сировина, продукція, тара; транспортно-заготівельні витрати; облік запасів; списання виробничих запасів на виробництво; документальне оформлення руху готової продукції; складський облік; облік продукції, що підлягає реалізації; облік продукції для внутрішніх потреб підприємства; економічний зміст ціноутворення; ціна і види цін; моделі ціноутворення.

Key words: stocks, production stocks, transport and procurement costs, write-off of stocks, movement of stocks, warehouse, products, packaging, price (запаси, виробничі запаси, транспортно-заготівельні витрати, списання запасів, рух запасів, склад, продукція, тара, ціна).

Лекційне заняття 7. Звітність матеріально-відповідальних осіб та інвентаризація.

Поняття про товарні витрати, порядок списання; види матеріальної відповідальності на підприємствах; основні положення договору про матеріальну відповідальність; поняття про інвентаризацію; порядок проведення інвентаризації запасів, продукції та тари, документальне оформлення.

Key words: commodity costs, liability, inventory, inventory results (товарні витрати, матеріальна відповідальність, інвентаризація, результати інвентаризації).

Лекційне заняття 8. Облік розрахунків за виплатами працівникам та соціального страхування.

Заробітна плата як стаття витрат на виробництво продукції; форми і системи оплати праці; економічний зміст заробітної плати та її структура; завдання обліку праці та її оплати; первинний облік праці та її оплати; узагальнення та групування даних з обліку праці; нарахування на заробітну плату єдиного соціального внеску; утримання податку на доходи фізичних осіб; облік інших утримань із заробітної плати; облік розрахунків допомоги з тимчасової непрацездатності; облік розрахунків щорічних і додаткових відпусток; синтетичний облік розрахунків за виплатами працівникам.

Key words: labor, wages, tax, vacation, sick leave (праця, оплата праці, податок, відпустка, лікарняний).

Лекційне заняття 9. Облік зобов'язань під час постачання сировини

Договірні відносини; облік розрахунків з постачальниками та підрядниками; облік розрахунків з бюджетом; облік кредитних операцій.

Key words: payables, suppliers, contractors, budget, credit, bank, (кредиторська заборгованість, постачальники, підрядники, бюджет, кредит, банк).

Лекційне заняття 10. Вплив особливостей виробництва на харчових підприємствах на побудову обліку витрат. Облік витрат за основними господарськими процесами.

Технологічні та організаційні особливості галузі; поняття витрат підприємства, їх класифікація; облік витрат при постачанні; облік виробничих витрат; облік прямих витрат; облік непрямих витрат; облік виробничих відходів; облік збутових витрат.

Key words: особливість, технологічна особливість, організаційна особливість, витрати, класифікація витрат, постачання, виробництво, зберігання, реалізація (feature, technological feature, organizational feature, costs, cost classification, supply, production, storage, sale).

Лекційне заняття 11. Облік витрат на виробництво та особливості калькулювання продукції

Напрями обліку витрат і калькулювання собівартості продукції харчових підприємств; вибір об'єкту калькулювання та калькуляційної одиниці; види калькуляцій та собівартості; вибір методу калькулювання; калькулювання собівартості продукції та організації обліку у ресторанному господарстві.

Key words: production costs, object of calculation, unit of account, type of calculation, type of cost (витрати на виробництво, об'єкт калькулювання, калькуляційна одиниця, вид калькуляції, вид собівартості).

Лекційне заняття 12. Облік витрат і калькулювання собівартості продукції в окремих підгалузях харчової промисловості

Особливості обліку витрат і калькулювання собівартості продукції в цукровій промисловості, хлібопекарській промисловості, кондитерській промисловості, борошномельній промисловості, спиртовій та виноробній промисловості, пивоварній та безалкогольній промисловості, олійно-жировій промисловості, консервній промисловості, м'ясній промисловості, молочній промисловості.

Key words: costs, cost accounting, cost, calculation, features of product calculation (витрати, облік витрат, собівартість, калькуляція, особливості калькулювання продукції).

Лекційне заняття 13. Облік доходів, витрат та фінансових результатів.

Сутність доходу, його визначення й оцінка; Завдання обліку реалізації продукції (робіт, послуг); первинний облік доходу від реалізації продукції (робіт, послуг); синтетичний і аналітичний облік реалізації, продукції, товарів, робіт та послуг; облік формування доходу і витрат іншої операційної діяльності; фінансові результати; облік нерозподілених прибутків (непокритих збитків)

Key words: income, expenses, financial result, profit, loss, period, type of activity (доходи, витрати, фінансовий результат, прибуток, збиток, період, вид діяльності).

Лекційне заняття 14. Призначення та види звітності.

Види звітності: фінансова, податкова, статистична; призначення звітності; використання звітності для управління підприємством та прийняття управлінських рішень щодо ефективності виробництва.

Key words: reporting, financial reporting, tax reporting, statistical reporting, management, production efficiency (звітність, фінансова звітність, податкова звітність, статистична звітність, управління, менеджмент, ефективність виробництва).

Лекційне заняття 15. Звітність під час виробництва продукції.

Змінні та місячні виробничі звіти; звіти матеріально-відповідальних осіб; оформлення виробничих звітів за зміну; оформлення виробничих звітів за місяць; звітування виробничих цехів.

Key words: report, production report, report of the materially-responsible person, report for change, report of production shop (звіт, виробничий звіт, звіт матеріально-відповідальної особи, звіт за зміну, звіт виробничого цеху).

7.4 Перелік та план практичних занять

Практичні заняття з дисципліни проводять з використанням практичних завдань та відповідної (визначеної до кожного заняття та окресленої на попередньому занятті викладачем) нормативної бази.

Години	Тема практичного заняття	План практичного заняття
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи обліку		
1	Сутність бухгалтерського обліку, його принципи та об'єкти	Графічний диктант. Опитування теоретичного матеріалу. Розв'язання практичних завдань.
1	Метод бухгалтерського обліку	Графічний диктант. Опитування теоретичного матеріалу. Розв'язання практичних завдань.
2	Організація ведення обліку та документообороту на підприємствах	Графічний диктант. Опитування теоретичного матеріалу. Розв'язання практичних завдань. Самостійна робота №1.
Змістовий модуль 2. Особливості обліку на харчових підприємствах		
2	Облік основних засобів	Графічний диктант. Опитування теоретичного матеріалу. Розв'язання практичних завдань.
1	Облік грошових коштів.	Графічний диктант. Опитування теоретичного матеріалу. Розв'язання практичних завдань.
1	Облік дебіторської заборгованості	Графічний диктант. Опитування теоретичного матеріалу. Розв'язання практичних завдань.
2	Облік сировини, продукції та тари. Ціноутворення.	Графічний диктант. Опитування теоретичного матеріалу. Розв'язання практичних завдань.
2	Звітність матеріально-відповідальних осіб та інвентаризація	Графічний диктант. Опитування теоретичного матеріалу. Розв'язання практичних завдань.
2	Облік розрахунків за виплатами працівникам та соціального страхування	Графічний диктант. Опитування теоретичного матеріалу. Розв'язання практичних завдань.
2	Облік зобов'язань під час постачання сировини	Графічний диктант. Опитування теоретичного матеріалу. Розв'язання практичних завдань.
2	Вплив особливостей виробництва на харчових підприємствах на побудову обліку витрат. Облік витрат за основними господарськими процесами.	Графічний диктант. Опитування теоретичного матеріалу. Розв'язання практичних завдань.
2	Облік витрат на виробництво та особливості калькулювання продукції	Графічний диктант. Опитування теоретичного матеріалу. Розв'язання практичних завдань.
6	Облік витрат і калькулювання собівартості продукції в окремих підгалузях харчової промисловості	Графічний диктант. Опитування теоретичного матеріалу. Розв'язання практичних завдань. Контрольна робота №1.
Змістовий модуль 3. Звітність на харчових підприємствах		

1	Облік доходів, витрат та фінансових результатів	Графічний диктант. Опитування теоретичного матеріалу. Розв'язання практичних завдань.
1	Призначення та види звітності	Графічний диктант. Опитування теоретичного матеріалу. Розв'язання практичних завдань.
2	Звітність під час виробництва продукції	Графічний диктант. Опитування теоретичного матеріалу. Розв'язання практичних завдань.
30	Всього годин	

7.5 Теми, форма контролю та перевірки завдань, які винесені на самостійне обов'язкове опрацювання, та індивідуальної роботи

Теми, які виносяться для обов'язкового самостійного опрацювання, здобувачі вищої освіти вивчають у вільний від занять час. Самостійна робота в обсязі 60 години складається з вивчення матеріалу за допомогою конспектів лекцій, підручників, допоміжної літератури, законодавчо-нормативної бази, а також підготовки до практичних занять і виконання практичних і теоретичних завдань.

Змістовий модуль	№ з/п	Тема	Кількість годин	Форма контролю	Кількість балів	
					min	max
1	1	Сутність бухгалтерського обліку, його принципи та об'єкти	2	опитування тестування перевірка завдань, винесених на обов'язкове самостійне виконання робота у Moodle	2	4
	2	Метод бухгалтерського обліку	2	-//-		
	3	Організація ведення обліку та документообороту на підприємствах	4	-//-		
2	4	Облік основних засобів	4	-//-	11	22
	5	Облік грошових коштів.	2	-//-		
	6	Облік дебіторської заборгованості	2	-//-		
	7	Облік сировини, продукції та тари. Ціноутворення.	4	-//-		
	8	Звітність матеріально-відповідальних осіб та інвентаризація	4	-//-		
	9	Облік розрахунків за виплатами працівникам та соціального страхування	4	-//-		
	10	Облік зобов'язань під час постачання сировини	4	-//-		

	11	Вплив особливостей виробництва на харчових підприємствах на побудову обліку витрат. Облік витрат за основними господарськими процесами.	4	-//-		
	12	Облік витрат на виробництво та особливості калькулювання продукції	4	-//-		
	13	Облік витрат і калькулювання собівартості продукції в окремих підгалузях харчової промисловості	12	-//-		
3	14	Облік доходів, витрат та фінансових результатів	2	-//-	3	3
	15	Призначення та види звітності	2	-//-		
	16	Звітність під час виробництва продукції	4	-//-		
		Разом	60	X	16	29

7.6. Перелік тем наукової роботи здобувачів вищої освіти у межах підготовки до гри «Інвентаризація»

1. Історія розвитку інвентаризації в стародавньому світі.
2. Нормативні аспекти інвентаризації в Україні.
3. Призначення та основні функції інвентаризації.
3. Документальне оформлення інвентаризації.
5. Результати інвентаризації.
6. Особливості інвентаризації на різних підприємствах харчової промисловості.

Індивідуальна робота здобувачів вищої освіти запропонована для тих здобувачів вищої освіти, які мають на меті отримати більшу кількість балів у результаті кращого засвоєння дисципліни завдяки виконанню індивідуальних завдань.

Для здобувачів вищої освіти, які мають на меті отримати більшу кількість балів	Оцінка в балах
Створення презентаційних матеріалів, зокрема англійською мовою	3 (8)
Формування інформації щодо тем дисципліни з різних джерел	5
Вирішення додаткового індивідуального завдання підвищеної складності	7
Формування файлу з первинними документами	5
Проаналізувати законодавчо-нормативну базу з окресленого питання	1
Скласти глосарій термінів з відповідної теми	1
Підготувати інформацію щодо особливостей проведення	7

інвентаризації на підприємстві харчової промисловості відповідної підгалузі	
Заходи неформальної освіти (тренінги, семінари, вебінари, курси тощо)	Зарахування відповідної теми з дисципліни та її оцінка в балах

7.6. Питання для поточного та підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти

Виникнення та роль господарського обліку в суспільстві. Місце обліку в системі управління.

Види бухгалтерського обліку.

Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні".

Ресурси підприємства, їх кругообіг як предмет бухгалтерського обліку. Активи підприємства, їх зміст і класифікація.

Капітал, його види і зміст при різних формах власності.

Основні принципи бухгалтерського обліку та фінансової звітності.

Бухгалтерський баланс. Значення, структура та зміст балансу.

Бухгалтерські рахунки. Їх побудова і принципи запису на них.

Класифікація рахунків.

План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств та організацій в Україні.

Принцип подвійного запису на рахунках. Синтетичний та аналітичний облік.

Організація обліку.

Облікова політика.

Організація первинного обліку на підприємстві.

Оперативно - технічний облік.

Документооборот на підприємствах галузі.

Організація документообороту.

Визначення та класифікація необоротних активів.

Основні засоби, їх класифікація та оцінка.

Документування операцій з основними засобами.

Синтетичний та аналітичний облік основних засобів.

Облік надходження основних засобів.

Методи нарахування амортизації основних засобів. Облік нарахування зносу основних засобів.

Ремонт та реконструкція об'єктів основних засобів. Облік витрат на поліпшення збереження основних засобів.

Облік вибуття основних засобів у результаті їх продажу, обміну, ліквідації тощо.

Переоцінка основних засобів. Її облік.

Готівкові та безготівкові грошові кошти.

Порядок відкриття рахунків в банку.

Облік грошових коштів.

Інші кошти.

Економічний зміст та організація обліку розрахункових операцій.

Вплив дебіторської заборгованості на фінансово-економічний стан підприємства.

Основні дебітори підприємств харчової промисловості.

Облік розрахунків з покупцями та замовниками.
Облік розрахунків з підзвітними особами.
Звітність підзвітних осіб.
Облік розрахунків з відшкодуванням матеріальних втрат.
Особливості виставлення претензії та дебіторська заборгованість за претензіями.
Виробничі запаси як стаття витрат на виробництво продукції.
Визначення запасів та їх класифікація.
Облікова оцінка запасів. Формування первісної вартості запасів.
Транспортно-заготівельні витрати: формування та облік.
Облік надходження запасів.
Методи оцінки вибуття запасів.
Облік вибуття запасів у результаті передачі у виробництво, продажу.
Документування операцій руху запасів.
Облік запасів у місцях зберігання.
Синтетичний та аналітичний облік запасів.
Особливості обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів.
Облік продукції, що підлягає реалізації.
Облік продукції для внутрішніх потреб підприємства.
Економічний зміст ціноутворення.
Ціна і види цін.
Моделі ціноутворення на підприємствах харчової промисловості та у ресторанному бізнесі.
Поняття про товарні витрати.
Порядок списання товарних витрат.
Види матеріальної відповідальності на підприємствах.
Договір про матеріальну відповідальність.
Поняття про інвентаризацію.
Порядок проведення інвентаризації запасів, продукції та тари.
Документальне та облікове оформлення результатів інвентаризації.
Заробітна плата як стаття витрат на виробництво продукції.
Організація обліку праці та витрат на її оплату.
Форми і системи оплати праці.
Основна і додаткова заробітна плата.
Мінімальна заробітна плата.
Облік персоналу і використання робочого часу.
Облік встановлених норм виробітку.
Способи обліку виробітку при різних формах оплати праці.
Нарахування заробітної плати.
Утримання із заробітної плати.
Державне пенсійне і соціальне страхування.
Облік розрахунків з персоналом.
Інші виплати працівникам.
Облік розрахунків допомоги з тимчасової непрацездатності.
Облік розрахунків щорічних і додаткових відпусток.
Договірні відносини.
Облік розрахунків з постачальниками та підрядниками.
Облік розрахунків з бюджетом.
Облік кредитних операцій.
Технологічні та організаційні особливості галузі.

Поняття витрат підприємства
Класифікація витрат.
Облік витрат при постачанні.
Облік виробничих витрат.
Облік прямих витрат.
Облік непрямих витрат.
Облік виробничих відходів.
Облік збутових витрат.
Собівартість продукції.
Калькулювання собівартості продукції.
Напрями обліку витрат і калькулювання собівартості продукції харчових підприємств.
Вибір об'єкту калькулювання та калькуляційної одиниці.
Види калькуляцій та собівартості.
Вибір методу калькулювання.
Калькулювання собівартості продукції та організації обліку у ресторанному господарстві.
Особливості обліку витрат і калькулювання собівартості продукції в цукровій промисловості.
Особливості обліку витрат і калькулювання собівартості продукції в хлібопекарській промисловості.
Особливості обліку витрат і калькулювання собівартості продукції в кондитерській промисловості.
Особливості обліку витрат і калькулювання собівартості продукції в борошномельній промисловості.
Особливості обліку витрат і калькулювання собівартості продукції в спиртовій та виноробній промисловості.
Особливості обліку витрат і калькулювання собівартості продукції в пивоварній та безалкогольній промисловості.
Особливості обліку витрат і калькулювання собівартості продукції в олійно-жировій промисловості.
Особливості обліку витрат і калькулювання собівартості продукції в консервній промисловості.
Особливості обліку витрат і калькулювання собівартості продукції в м'ясній промисловості.
Особливості обліку витрат і калькулювання собівартості продукції в молочній промисловості.
Сутність доходу, його визначення й оцінка.
Первинний облік доходу від реалізації продукції (робіт, послуг).
Фінансові результати.
Облік нерозподілених прибутків (непокритих збитків).
Види звітності: фінансова, податкова, статистична.
Призначення звітності.
Можливості використання звітності для управління підприємством та прийняття управлінських рішень щодо ефективності виробництва.
Зміни та місячні виробничі звіти.
Звіти матеріально-відповідальних осіб.
Оформлення виробничих звітів за зміну.
Оформлення виробничих звітів за місяць.
Звітування виробничих цехів.

8. Форма підсумкового контролю, критерії оцінювання результатів навчання та рейтингова оцінка знань здобувачів вищої освіти з дисципліни

За всі види робіт впродовж семестру (виконання практичних вправ, тестування, опитування, контрольна та самостійна роботи, обов'язкова самостійна та індивідуальна робота, результати неформальної освіти тощо) здобувач вищої освіти може отримати від 0 до 100 балів.

Оцінювання знань здобувача під час практичних занять відбувається за такими критеріями: своєчасність та правильність виконання практичних завдань; повнота і правильність відповіді під час усного опитування, виконання контрольної та самостійної роботи. Під час оцінювання індивідуальної роботи здобувача враховується її вид, актуальність, правильність виконання. Під час оцінювання робіт, які винесено на обов'язкове самостійне виконання, враховується своєчасність та правильність виконання завдань для самостійної роботи з дисципліни та розуміння змісту завдання і його вирішення. Під час оцінювання результатів неформальної освіти здобувача враховується відповідність напряму та змісту тематики дисципліни, актуальність, документальне підтвердження участі у заході.

Зміст лекційного матеріалу, завдання для практичних занять та самостійної роботи здобувачів, індивідуальні завдання, графічний диктант, критерії та форми оцінювання, напрями наукової роботи розміщено на сторінці дисципліни у Moodle <https://moodle.mnau.edu.ua/course/view.php?id=2736>. Графіки консультацій, проведення індивідуальних занять розміщено на сторінці кафедри <https://www.mnau.edu.ua/faculty-off/kaf-oblik/>. Основними deadline залежно від виду роботи є: наступне практичне заняття, підсумковий контрольний захід зі змістового модулю, атестація, заліковий тиждень.

Підсумкова оцінка здобувачів вищої освіти з дисципліни на заліку виставляється за умови наявності у нього позитивних оцінок з усіх її змістових модулів та атестацій. При цьому до залікової книжки виставляється загальна сума балів (від 60 до 100).

Присутність здобувача вищої освіти на заліку не є обов'язковою, якщо він погоджується на отриману оцінку. За умови бажання збільшити кількість балів здобувач вищої освіти складає залік у вигляді виконання практичного завдання. Незадовільна оцінка в залікову книжку не виставляється.

За будь-якої форми освіти перелік, зміст та оцінка роботи і знань здобувача є ідентичною.

№ змістового модулю	Кількість годин		Форма контролю	Кількість заходів	Оцінка		Сума	
	ЛК	ПЗ			min	max	min	max
1	4	4	Графічний диктант	3	1	1	3	3
			Захист робіт, які винесені на самостійне опрацювання	2	1	2	2	4
			Опитування та спостереження за роботою на парі	1	1	2	1	2
			Самостійна робота №1	1	2	5	2	5
			Разом по змістовому модулю					
2	22	22	Графічний диктант	10	1	1	10	10
			Опитування та спостереження за роботою на парі	11	1	1	11	11
			Контрольна робота №1	1	2	7	2	7
			Захист робіт, які винесені на обов'язкове самостійне опрацювання	11	1	2	11	22
			Індивідуальне завдання	2	2	6	4	12
						38	62	
3	4	4	Графічний диктант	3	1	1	3	3
			Захист робіт, які винесені на обов'язкове самостійне опрацювання	3	1	2	3	6
			Опитування та спостереження за роботою на парі	3	1	1	3	3
			Індивідуальне завдання	1	2	6	2	6
			Підсумкове тестування	1	3	6	3	6
			Разом по змістовому модулю					
Поточний контроль							60	100
Підсумковий контроль (залік)							10	20
Всього по навчальній дисципліні							60	100
Участь у заходах неформальної освіти за наявності документального підтвердження							1	5
Індивідуальне завдання							1	8

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти, та шкала оцінювання – залік

Сума балів за всі види освітньої діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 - 100	A	зараховано
82 - 89	B	
75 - 81	C	
64 - 74	D	
60 - 63	E	
35 - 59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0 - 34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

На практичних заняттях використовується перегляд та обговорення освітніх, наукових та фахових відеороликів або дебатів з відповідної тематики; первинні документи та звітність підприємств харчової промисловості. Для поточного контролю використовуються елементи системи дистанційного навчання, зокрема з використанням системи MOODLE.

10. ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЗАКОНОДАВЧО-НОРМАТИВНИХ АКТІВ

10.1. Базова література

1. Сіренко Н.М., Дубініна М.В., Баришевська І.В., Сирцева С.В., Мельник О.І. Бухгалтерський облік на сільськогосподарських підприємствах : навчальний посібник. Миколаїв : МНАУ. 2015. 439 с.
2. Давидюк Т.В., Манойленко О.В., Ломаченко Т.І. Бухгалтерський облік : навч. посібник. Харків : Видавничий дім «Гельветика». 2016. 392 с.
3. Зінченко О.В., Радіонова Н.Й., Хаустова Є.Б. Бухгалтерський облік: у схемах і таблицях : навч. посібник. Київ : «Центр учбової літератури». 2017. 340 с.
4. Осмятченко В.О., Тесленко Т.І., Герасименко О.М. Бухгалтерський облік : навч. посібник. Київ: Простобук. 2017. 552 с.
5. Соболев В. М., Косата І. А., Розіт Т. В. Бухгалтерський облік : навчальний посібник. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна. 2018. 222 с.
6. Перчук О.В., Усатенко Н.Ф., Джетере О.С. Харчові технології: технологічні розрахунки, облік і звітність у галузі навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 015 Професійна освіта (Харчові технології)». Переяслав-Хмельницький: Київ обл.): 2019 рік 196 с.

10.2. Допоміжна література

1. Іванченкова, Л., Ткачук, Г., & Скляр, Л. (2018). Проблеми формування обов'язкових компонентів облікової політики підприємства. *Food Industry Economics*, 10(3). <https://doi.org/10.15673/fie.v10i3.1064>

2. Андрущенко І.С., Жилякова О.В. Класифікація витрат підприємств ресторанного господарства. *Science Review*. 2017. 7(7). Vol.2. С. 22-28.

3. Слободян Н. Ціноутворення та управління витратами на підприємствах харчової промисловості URL: <https://www.econa.org.ua/index.php/econa/article/view/1526>

4. Беренда Н.І., Саухіна О.В. Удосконалення управління дебіторською заборгованістю на підприємствах харчової промисловості. Том 4 № 30 (2018). Вісник ХДУ Серія Економічні науки. С. 99-102.

5. Беренда Н.І., Хабенко О.В. Особливості інвентаризації виробничих запасів на підприємствах харчової промисловості URL: <https://dspace.nuft.edu.ua/server/api/core/bitstreams/0c6819ca-8b0e-4dd9-bfae-efba317d1113/content>

8. Нагорна В.А. Організація облікової політики з обліку МПП на підприємствах харчової промисловості / Розвиток системи обліку, аналізу та аудиту в Україні: теорія, методологія, організація: збірник тез доповідей учасників XIX Всеукраїнської наукової конференції. – К.: ДП «Інформ. – аналіт. агентство», 2021. С. 209-212.

9. Осадча Г.Г., Власенко І.М. Ціноутворення на продукцію харчової промисловості URL: <https://magazine.faaf.org.ua/cinoutvorennya-na-produkcivuharchovoi-promislovosti.html>

10. Мельник Ю.М., Гуцулюк А. С. Особливості обліку основних засобів на підприємствах харчової промисловості Зб. наук. пр. молодих учених, аспірантів та студентів / Одес. нац. акад. харч. технологій ; гол. ред. Б. В. Єгоров. – Одеса, 2019. – С. 169–170.

10.3. Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України URL: www.rada.gov.ua

2. Кабінет Міністрів України URL: www.kmu.gov.ua

3. Міністерство фінансів України URL: www.minfin.gov.ua

4. Міністерство економіки України. URL: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>

5. Миколаївський національний аграрний університет URL: <http://oblik.mnau.edu.ua/>

10.4. Законодавчо-нормативні акти

1. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [Електронний ресурс] : наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291 URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

2. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : наказ Міністерства фінансів України від 31 березня 1999 р. № 87 URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

3. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : закон України від 16 липня 1999 р. № 996-XIV URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

4. Про затвердження Методичних рекомендацій з формування собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості : наказ Міністерства промислової політики України від 09.07.2007 № 373 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0373581-07#Text>

5. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо впровадження національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку у сфері громадського харчування і побутових послуг, гармонізованих з міжнародними стандартами : наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 17.06.2003 N 157. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0157569-03#Text>

6. Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку та Інструкції про його застосування : наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291 URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 01.05.2020).

7. Про затвердження Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку : наказ Міністерства фінансів України від 24.05.95 № 88 URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

8. Господарський кодекс України : закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

9. Кодекс законів про працю України : закон України від 10.12.1971 № 322-VIII URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

10. Конституція України : закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

11. Методичні рекомендації з інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів, розрахунків та незавершеного виробництва сільськогосподарських підприємств : додаток до листа Міністерства аграрної політики України від 04.12.2003 р. № 37-27-12/14023. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>

12. Податковий Кодекс України : закон України від 02 грудня 2010 р. № 2755 – VI URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

13. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» : наказ Міністерства фінансів України від 29 листопада 1999 р. № 290 (URL: <http://zakon.rada.gov.ua>).

14. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» : наказ Міністерства фінансів України від 31 грудня 1999 р. № 318 URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

15. Про затвердження Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку запасів : наказ Міністерства фінансів України від 10.01.2007р. № 2 URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

Рекомендовані офіційні сайти

1. Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.gov.ua
2. Кабінет Міністрів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.kmu.gov.ua
3. Міністерство фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.minfin.gov.ua
4. Міністерства аграрної політики та продовольства України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.minagro.gov.ua
5. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sts.gov.ua/>
6. Миколаївський національний аграрний університет [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://oblik.mnau.edu.ua/>

Робочу програму розроблено:
канд. екон. наук., доцентом кафедри
обліку і оподаткування

Ю.Ю. Чебан